

Rapport

2018:7

Svenska väljares
politiska kunskaper
1985–2014

Per Hedberg
Sören Holmberg
Henrik Oscarsson

Valforskningsprogrammet

Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet

2018.10.09

www.valforskning.pol.gu.se

Valforskningsprogrammets rapportserie

Sedan 1950-talet genomför forskare knutna till Valforskningsprogrammet i Göteborg empiriska undersökningar av hur den svenska demokratin mår och utvecklas. Rapportserien är vår viktigaste publikationskanal för att bidra till kunskapsförsörjningen till samhället. Målsättningen är att sprida grundläggande fakta och forskningsresultat som rör val och väljarbeteende till en bred publik av forskare, studenter, journalister, politiker och allmänhet.

The Swedish National Election Studies Program working report series

Since the 1950s, the researchers associated with the Swedish National Election Studies Program at the Department of Political Science, University of Gothenburg, conducts empirical research on the well-being and development of the Swedish democracy. The working report series is our main publication outlets. The aim is to publish basic facts and research results about elections and voting behavior to a broad audience of researchers, students, journalists, politicians and the public.

Party abbreviation

V=Left Party,
S=Social Democratic Party,
C=Center Party,
L=The Liberals,
M=Conservative Party,
KD= Christian Democratic Party,
MP=Swedish Green Party,
SD=Sweden Democrats,
FI=Feminist Initiative,
ND=New Democracy

Citering:

Hedberg, Per, Sören Holmberg och Henrik Oscarsson (2018). Svenska väljares politiska kunskaper 1985–2014. Valforskningsprogrammets rapportserie 2018:7. Göteborgs universitet: Valforskningsprogrammet.

Redaktör:

Henrik Oscarsson

SNES Rapport 2018:7

Svenska väljares politiska kunskaper 1985–2014

Per Hedberg

Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet

Sören Holmberg

Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet

Henrik Oscarsson

Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet

Sammanfattning

Svensk valforskning har tillgång till omfattande och breda mätningar av väljares politiska kunskaper. Vissa mätningar gjordes redan under 1950-talet. Mer systematiska mätserier går trettio år tillbaka i tiden. Sedan valet 1985 finns regelbundna kunskapsmätningar på bred front. De omfattar kännedom på fyra områden: om partiståndpunkter, om det politiska systemets utformning, om sakfrågor och om ledande politiker. Väljarnas kunskaper inom de olika områdena hänger samman. Det är möjligt att konstruera sammanhållna kunskapsindex. Resultaten på de följande sidorna bygger på Valforskningens kunskapsmätningar sedan 1980-talet och ger en bra bild av graden av politisk kunskap bland svenska väljare.

Abstract

In Swedish election research has access to extensive and broad measurements of the political knowledge among voters. Some studies were already done in the 1950s. More systematic measurements started later, however. Since the election in 1985 there are regular studies of voter knowledge on a broad basis. They focus on four kinds of knowledge: about party positions, about the design of the political system, about political issues, and about leading politicians. Voter knowledge in these areas tends to go together. It is feasible and useful to construct composite indices. The results on the following pages are based on the knowledge measurements done by The Swedish national Elections Studies (SNES) since the mid-1980s. They give a broad and nuanced picture of the degree of political knowledge among Swedish voters.

Tabell 1 Politiska sakkunskaper 1985–2014: Andel rätt svar (procent)
Table 1 Political knowledge 1985–2014: The share of right answers (per cent)

	85	88	91	94	98	02	06	10	14	Påståendet är rätt eller fel
Under valperioden 2006–2010/2010-2014 har Sverige haft en borgerlig fyrpartiregering	--	--	--	--	--	--	--	95	93	rätt
Den öppna arbetslösheten är idag mindre än 5 procent	40	59	58	92	87	45	*	85	--	varierar
Ett parti måste få minst 6 procent av rösterna för att komma in i Sveriges riksdag.	--	--	--	--	--	--	--	90	90	fel
Spanien är med i EU	--	--	--	69	75	80	83	83	88	rätt
Man måste kryssa för en person på valsedeln, annars blir den ogiltig	--	--	--	--	88	--	--	--	--	fel
Danmark är med i EG	--	--	88	--	--	--	--	--	--	rätt
Sjukersättningen från försäkringskassan är idag 90 procent av lönen från den första sjukdagen	79	82	65	81	83	81	83	86	82	varierar
Sveriges Riksdag har 349 ledamöter	--	--	69	69	74	72	74	76	78	rätt
En euro är idag mer värd än tio kronor/ Eurons värde är idag högre än 11 kronor.	--	--	--	--	--	77	--	--	85	fel
Riksbankens styrränta är för närvarande högre än 4 procent.	--	--	--	--	--	--	--	72	75	fel
Riksdagen har bestämt att det högaktiva avfallet från de svenska kärnkraftverken skall slutförvaras utomlands	--	52	46	58	72	--	--	--	--	fel
Betyg i skolan får tidigast ges på höstterminen i årskurs 8.	--	--	--	--	--	--	67	56	67	fel
Vindkraft står för 20 procent av elproduktionen i Sverige.	--	--	--	--	--	--	--	63	--	fel
Cirka 10 procent av alla som bor i Sverige är födda utomlands	--	--	--	45	59	--	--	--	--	rätt
Prisökningen (inflationen) har hittills under 1985/1986 varit över 9 procent	57	56	--	--	--	--	--	--	--	fel
Det finns en löntagarfond i varje län	56	45	43	--	--	--	--	--	--	fel
Under valperioden 1998-2002/2002-2006 hade Sverige en socialdemokratisk enpartiregering	--	--	--	--	--	47	45	--	--	rätt
Det svenska statliga biståndet till utvecklingsländerna uppgår idag till en procent av bruttonationalinkomsten (BNI)	--	--	--	--	--	34	44	--	--	fel
Fastighetsskatten för villor, radhus och fritidshus är idag 2,0 procent av taxeringsvärdet.	--	--	--	--	--	--	42	--	--	fel
Förra året sökte drygt 20 000 personer asyl i Sverige	--	--	--	--	--	42	--	--	--	rätt
Under förra året tog Sverige emot mer än 50 000 flyktingar från andra länder	--	--	33	--	--	--	--	--	--	fel
Underskottet i den statliga budgeten har ökat det senaste året	26	--	--	--	--	--	--	--	--	fel

*I intervjuinstruktionen 2006 skrev vi: "När det gäller fråga 48C är bedömningen av vad som är riktigt eller felaktigt beroende på vad som sker med arbetslösheten. När denna instruktion skrivs är påståendet riktigt, men möjligheten finns att påståendet kan vara felaktigt under valrörelsen". Arbetslöshetssiffran 2006 låg nära 5 procent (4,8 procent öppen arbetslöshet i juni). I intervjuerna före valet 2006 svarade 25 procent att påståendet var riktigt, 62 procent att det var felaktigt och 13 procent att de inte hade någon uppfattning.

Tabell 2 Andel röstberättigade som känner till partiledarna (procent)
Table 2 Percentage of voters who know the party leaders

	2002	2006	2010	2014
1 Fredrik Reinfeldt (M)	-	96	99	99
2 Mona Sahlin (S)	-	-	99	-
3 Göran Persson (S)	97	98	-	-
4 Gudrun Schyman (V, FI)	96	95	97	97
5 Maud Olofsson (C)	89	94	97	-
6 Jimmie Åkesson (SD)	-	-	81	97
7 Stefan Löven	-	-	-	96
8 Lars Leijonborg (FP)	95	95	-	-
9 Lars Ohly (V)	-	91	95	-
10 Maria Wetterstrand (MP)	69	87	95	-
11 Alf Svensson (KD)	95	-	-	-
12 Jan Björklund (FP)	-	-	91	94
13 Annie Lööf	-	-	-	94
14 Göran Hägglund (KD)	-	85	93	93
15 Bo Lundgren (M)	93	-	-	-
16 Gustav Fridolin	-	-	-	90
17 Peter Eriksson (MP)	68	83	89	-
18 Jonas Sjöstedt	-	-	-	87
19 Åsa Romson	-	-	-	80
20 Nils Lundgren (JL)	-	63	-	-
21 Rick Falkvinge (PP)	-	-	35	-

Kommentar: Resultaten visar andelen svars personer som besvarat en fråga om hur mycket det ogillar respektive ogillar olika partiledare. Frågan omfattar ett explicit ingen uppfattning-alternativ. "Om jag nämner en partiledare du inte känner till eller inte vet tillräckligt mycket om, säg bara till". Procentbasen utgörs av alla personer som fått partiledarfrågan. Partiledarnas kännedom har rangordnats efter högsta resultat något valår.

Tabell 3 Kännedom om ledande partiföreträdare. Andel som anger rätt parti för respektive politiker (procent)
Table 3 Knowledge of leading party representatives. Share that sets the right party for each politician (per cent)

	politiker	valår								rätt parti	
		85	88	91	94	98	02	06	10		14
1	Anders Borg	-	-	-	-	-	-	-	89	92	M
2	Bosse Ringholm	-	-	-	-	-	78	84	-	-	S
3	Anna Lindh	-	-	-	-	-	83	-	-	-	S
4	Karin Söder	81	-	-	-	-	-	-	-	-	C
5	Erik Åsbrink	-	-	-	-	80	-	-	-	-	S
6	Göran Persson	-	-	54	76	-	-	-	-	-	S
7	Åsa Domeij	-	-	-	-	-	76	-	-	-	MP
8	Leif Pagrotsky	-	-	-	-	-	-	-	76	-	S
9	Ingvar Carlsson	75	-	-	-	-	-	-	-	-	S
10	Thage G. Petersson	-	75	-	-	-	-	-	-	-	S
11	Eva Goës	-	69	75	-	-	-	-	-	-	MP
12	Tomas Östros	-	-	-	-	-	-	-	74	-	S
13	Birgit Friggebo	65	71	68	68	-	-	-	-	-	FP
14	Jan Eliasson	-	-	-	-	-	-	67	-	-	S
15	Eskil Erlandsson	-	-	-	-	-	-	-	-	63	C
16	Lars Tobisson	64	60	64	58	57	-	-	-	-	M
17	Carin Jämtin	-	-	-	-	-	-	54	-	-	S
18	Magdalena Andersson	-	-	-	-	-	-	-	-	48	S
19	Karl-Erik Olsson	-	39	37	46	-	-	-	-	-	C
20	Birgitta Olsson	-	-	-	-	-	-	-	28	43	FP
21	Andreas Carlgren	-	-	-	-	-	40	-	-	-	C
22	Marianne Samuelsson	-	-	-	16	39	-	-	-	-	MP
23	Björn Söder	-	-	-	-	-	-	-	-	38	SD
24	Inger Davidsson	-	-	-	37	34	30	26	-	-	KD
25	Fredrik Federley	-	-	-	-	-	-	6	37	-	C
26	Karin Pilsäter	-	-	-	-	16	21	36	-	-	FP
27	Johan Lönnroth	-	-	-	11	34	35	-	-	-	V
28	Catarina Elmsäter-Svärd	-	-	-	-	-	-	-	-	34	M
29	Rossana Dinamarca	-	-	-	-	-	-	-	-	32	V
30	Mats Odell	-	-	-	-	-	-	-	29	-	KD
31	Gunilla Carlsson	-	-	-	-	-	14	23	25	-	M
32	Yvonne Ruwaida	-	-	-	-	-	-	25	-	-	MP
33	Gudrun Schyman	-	-	23	-	-	-	-	-	-	V
34	Alice Åström	-	-	-	-	-	-	12	17	-	V
35	Lena Ek	-	-	-	-	-	16	-	-	-	C
36	Ebba Busch-Thor	-	-	-	-	-	-	-	-	13	KD
37	Mikaela Valtersson	-	-	-	-	-	-	-	9	-	MP

Kommentar: Svarepersonerna i Valundersökningarna presenteras för namnen på politikerna och tillfrågas vilket parti personerna tillhör. Procentbasen utgörs av samtliga personer som fått kunskapsfrågan.

Tabell 4 Fyra kunskapsfrågor i valet 2014 (procent)
Table 4 Four questions about political knowledge in 2014 election (per cent)

Vem av dessa personer var finansminister före riksdagsvalet i år?		
Carl Bildt	1	fel
Anders Borg	93	rätt
Annie Lööf	1	fel
Beatrice Ask	0	fel
Vet inte	5	
Summa procent	100	
Antal personer	833	
Hur stor var arbetslösheten i Sverige i maj 2014?		
6,0 procent	9	fel
8,0 procent	53	rätt
10,0 procent	12	fel
12,0 procent	8	fel
Vet inte	18	
Summa procent	100	
Antal personer	833	
Vilket parti blev näst största parti i årets riksdagsval?		
Folkpartiet	0	fel
Miljöpartiet	4	fel
Moderaterna	90	rätt
Socialdemokraterna	2	fel
Vet inte	4	
Summa procent	100	
Antal personer	833	
Vem är nuvarande generalsekreterare i Förenta nationerna, FN? Är det Kofi Annan, Kurt Waldheim, Ban Ki-moon eller Boutros Boutros-Ghali?		
Kofi Annan	9	fel
Kurt Waldheim	1	fel
Ban Ki-moon	64	rätt
Boutros Boutros-Ghali	3	fel
Vet inte	23	
Summa procent	100	
Antal personer	833	

Kommentar: Kunskapsfrågorna ingick i ett internationellt jämförande projekt. Bland ett fyrtiotal länder kom svenska väljare på plats ett i genomsnittlig kunskap (Comparative Study of Electoral Systems, CSES 2018).

Tabell 5 Andel väljare med relativt sett goda politiska kunskaper (procent)
Table 5 The share of voters with generally good political knowledge (per cent)

	Andel med goda politiska kunskaper								
	1985	1988	1991	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Kön									
Man	35	53	38	31	45	42	39	38	33
Kvinna	12	21	16	17	29	25	27	25	19
Ålder									
18-21 år	5	10	4	6	12	2	2	5	2
22-30 år	16	23	13	14	22	19	11	12	13
31-40 år	29	41	27	20	27	26	27	29	20
41-50 år	30	47	36	29	42	32	32	32	24
51-60 år	32	47	43	37	52	50	43	34	23
61-70 år	25	25	34	36	53	54	50	50	38
71-80 år	16	38	32	28	52	44	51	36	40
Utbildning									
Lågutbildad	20	30	22	19	35	30	32	22	20
Medelutbildad	20	35	23	20	30	27	27	27	19
Högutbildad	41	57	45	40	52	40	43	40	35
Yrkesgrupp									
Industriarbetare	20	31	20	17	33	30	27	19	17
Övriga arbetare	12	23	16	14	25	18	20	17	13
Lägre tjänstemän	17	28	16	13	27	26	30	24	16
Mellan tjänstemän	29	45	35	33	47	45	40	35	29
Högre tjänstemän	48	69	53	45	55	56	53	54	42
Småföretagare	18	38	27	30	45	33	36	38	40
Jordbrukare	27	52	36	19	50	49	73	52	40
Studerande	24	30	20	15	24	12	8	14	14
Samtliga	24	38	28	24	37	34	34	32	26

Kommentar: Resultaten bygger på index skapade utifrån svaren på kunskapsfrågorna i tabell 1 och 3. Goda kunskaper har avgränsats som resultaten för den mest kunniga tredjedelen av de svarande. Indexen är inte baserade på exakt samma kunskapsfrågor genom åren. Resultaten kan därför endast jämföras över tid med stora reservationer.

Tabell 6 Andel partisympatisörer med relativt sett goda politiska kunskaper (procent)
Table 6 Share of party sympathizers with relatively good political knowledge (per cent)

	2006	2010	2014
Vänsterpartiet	34	45	37
Socialdemokraterna	30	25	21
Miljöpartiet	29	27	29
Centerpartiet	34	42	37
Folkpartiet/Liberalerna	60	46	41
Kristdemokraterna	38	44	38
Moderaterna	39	37	28
Sverigedemokraterna	17	18	11
Samtliga	34	32	26

Kommentar: Se tabell 5 för avgränsningen av goda politiska kunskaper.

Tabell 7 Tenderar olika partier att ha mest stöd bland väljare med relativt sett goda politiska kunskaper (+) eller bland väljare med relativt sett dåliga politiska kunskaper (-)? (Skillnader i procentenheter)
Table 7 Do parties tend to have more support among voters with relatively good political knowledge (+) or is the support stronger among voters with relatively poor political knowledge (-)? (Differences reported in per cent)

	1985	1988	1991	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Vänsterpartiet	+4	+3	+4	-1	-5	-6	±0	+2	+5
Socialdemokraterna	-9	-16	-6	-15	-5	-9	-14	-18	-23
Miljöpartiet	-1	±0	±0	-3	-1	-4	-2	-1	+4
Centerpartiet	-4	+3	±0	-1	±0	+1	+4	+6	+7
Folkpartiet/Liberalerna	+3	+5	+3	+6	+3	+11	+7	+5	+5
Kristdemokraterna	-2	-2	±0	±0	+3	+2	+1	+4	+3
Moderaterna	+8	+8	+6	+11	+5	+3	+9	+6	+1
Ny Demokrati	--	--	-5	--	--	--	--	--	--
Sverigedemokraterna	--	--	--	--	--	--	-3	-4	-6
Feministiskt Initiativ	--	--	--	--	--	--	--	--	+3

Kommentar: Ett positivt skillnadsmått (+) visar att ett parti får starkast stöd bland väljare med relativt sett goda politiska kunskaper, medan ett negativt skillnadsmått visar att partiet är starkast bland väljare med relativt sett dåliga politiska kunskaper.

Tabell 8 Andel röstare efter grad av politisk kunskap (procent)
Table 8 Share of voters by degree of political knowledge (per cent)

Politiska kunskaper	1985	1988	1991	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Mycket goda	99	96	96	100	95	96	94	92	94
Ganska goda	96	91	92	94	93	91	89	94	97
Varken goda eller dåliga	92	88	90	90	87	84	87	89	88
Ganska dåliga	86	80	82	81	78	72	78	78	76
Mycket dåliga	78	69	69	75	54	58	58	63	71
Valdeltagande, samtliga	90	86	87	87	81	80	82	85	86
Skillnad mkt goda–mkt dåliga	+21	+27	+27	+25	+41	+38	+36	+29	+23

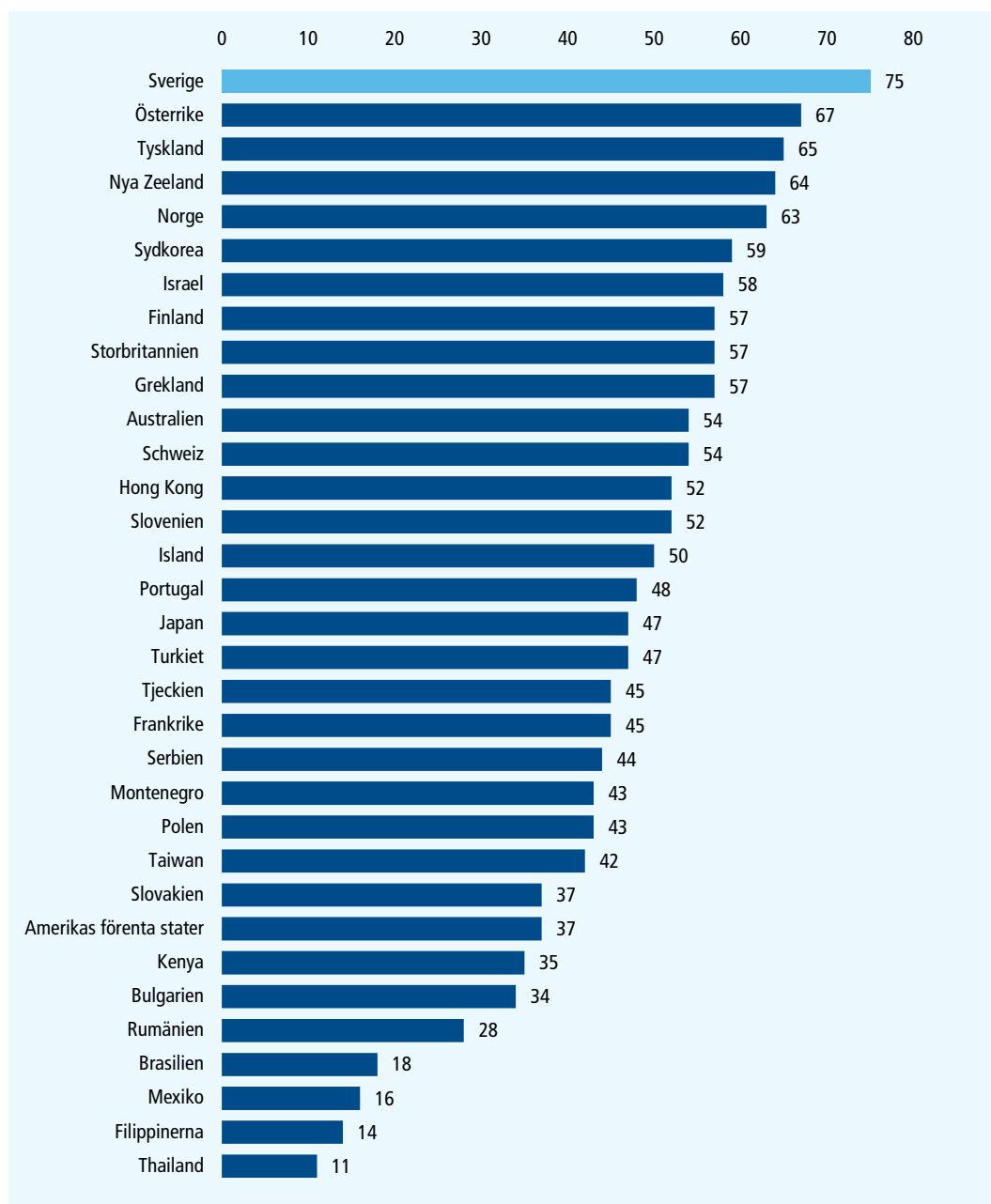
Kommentar: Kunskapsmättet bygger på frågorna i tabell 1 och 3. Resultaten är vägda när det gäller valdeltagande. Valdeltagandet är dessutom kontrollerat mot röstlängden.

Tabell 9 Andelen korrekta svar på fyra politiska faktafrågor, CSES IV (procent, medelvärde för korrekta svar)
Table 9 The proportion of correct answers to four political facts, CSES IV (percent, mean of correct answers).

Rank	Land	Vem är Finansministern	Arbetslöshets- nivån	Näst största parti	Vem är FN:s general- sekreterare	Medelvärde för korrekta svar
#1	Sverige	93	53	90	64	75
#2	Österrike	74	49	89	53	67
#3	Tyskland	85	37	94	43	65
#4	Nya Zeeland	83	34	85	52	64
#5	Norge	72	54	69	57	63
#6	Sydkorea	38	23	81	93	59
#7	Israel	68	29	83	54	58
#8	Finland	71	30	76	51	57
#9	Storbritannien	78	26	81	42	57
#10	Grekland	62	37	86	41	57
#11	Australien	50	60	58	47	54
#12	Schweiz	53	52	48	61	54
#13	Hong Kong	86	46	12	63	52
#14	Slovenien	59	41	75	33	52
#15	Island	60	31	71	38	50
#16	Portugal	58	21	88	23	48
#17	Japan	56	38	57	39	47
#18	Turkiet	59	18	85	25	47
#19	Tjeckien	57	25	78	20	45
#20	Frankrike	52	42	63	23	45
#21	Serbien	44	17	58	58	44
#22	Montenegro	43	11	73	45	43
#23	Polen	47	36	84	8	43
#24	Taiwan	32	32	86	18	42
#25	Slovakien	38	36	45	29	37
#26	Amerikas förenta stater	35	50	48	14	37
#27	Kenya	30	9	75	27	35
#28	Bulgarien	28	17	69	22	34
#29	Rumänien	24	15	69	5	28
#30	Brasilien	34	14	16	9	18
#31	Mexiko	19	12	24	8	16
#32	Filippinerna	23	14	4	14	14
#33	Thailand	29	0	4	10	11

Kommentar: Länderna har rangordnats efter det genomsnittliga antalet rätta svar på fyra kunskapsfrågor som ställdes likadant i alla länder. De CSES-länder (Kanada, Irland och Sydafrika) där alla frågor inte ställdes har uteslutits ur redovisningen. Frågeformuleringen lyder: 1) "Vem av dessa personer var finansminister innan det senaste valet?" 2) "Vad låg arbetslöshetsnivån i [land] den [datum]?" 3) Vilket/vilka [partier, allianser, eller koalitioner] fick näst flest mandat i [andra kammaren; kongress; eller parlament]?" 4) "Vem är den nuvarande generalsekreteraren i Förenta Nationerna – Kofi Annan, Kurt Waldheim, Ban Ki-moon, eller Boutros Boutros-Ghali?". Fyra svarsalternativ användes för alla frågor i de flesta länder (se CSES IV kodboken för detaljer). Tabellen visar andel rätta svar. Inkorrekta svar och "vet ej"-svar har kategoriserats som inkorrekta. N=832/4 391. Resultaten är demografiskt viktade. Källa: Comparative Study of Electoral Systems IV (www.cses.org)

Figur 1 Andelen korrekta svar på fyra politiska faktafrågor, CSES IV (indexvärde 0–100)
Figure 1 The proportion of correct answers to four political facts, CSES IV (index value 0-100)

Kommentar: Länderna har rangordnats efter det genomsnittliga antalet rätta svar på fyra kunskapsfrågor som ställdes likadant i alla länder. De CSES-länder (Kanada, Irland och Sydafrika) där alla frågor inte ställdes har uteslutits ur redovisningen. Frågeformuleringen lyder: 1) "Vem av dessa personer var finansminister innan det senaste valet?" 2) "Vad låg arbetslöshetsnivån i [land] den [datum]?" 3) Vilket/vilka [partier, allianser, eller koalitioner] fick näst flest mandat i [andra kammaren; kongress; eller parlament]?" 4) "Vem är den nuvarande generalsekreteraren i Förenta Nationerna – Kofi Annan, Kurt Waldheim, Ban Ki-moon, or Boutros Boutros-Ghali?". Fyra svarsalternativ användes för alla frågor i de flesta länder (se CSES IV kodboken för detaljer). Tabellen visar andel rätta svar. Inkorrekta svar och "vet ej"-svar har kategoriserats som inkorrekta. N=832/4 391. Resultaten är demografiskt viktade. Källa: Comparative Study of Electoral Systems IV (www.cses.org)

Tabell 10 Politisk kunskap 1985–2014 (andel rätt svar)
Table 10 Political knowledge 1985–2014 (share of right answers)

	1985	1988	1991	1994	1998	2002	2006	2010	2014	rätt/fel
Politisk sakkunskap										
Den öppna arbetslösheten i Sverige är idag mindre än 5 procent	40	59	58	92	87	45	26	85	-	varierar
Danmark är med i EG	-	-	88	-	-	-	-	-	-	rätt
Spanien är med i EU	-	-	-	69	75	80	83	86	88	rätt
En euro är idag värd mer än tio svenska kronor	-	-	-	-	-	77	-	-	85	fel
Sjukersättningen från försäkringskassan är idag 90 procent av lönen från den första sjukdagen	76	82	65	81	83	81	83	86	82	varierar
Cirka 10 procent av alla som bor i Sverige är födda utomlands	-	-	-	45	59	-	-	-	-	fel
Riksdagen har bestämt att det högaktiva avfallet från svenska kärnkraftverk skall slutförvaras utomlands	-	52	46	58	72	-	-	-	-	fel
Prisökningen (inflationen) har hittills under 1985/1988 varit över nio procent	57	56	-	-	-	-	-	-	-	fel
Det finns en löntagarfond i varje län	56	45	43	-	-	-	-	-	-	fel
Förra året sökte drygt 20 000 personer asyl i Sverige	-	-	-	-	-	42	-	-	-	rätt
Det svenska statliga biståndet till utvecklingsländerna uppgår idag till 1 % av bruttonationalinkomsten (BNI)	-	-	-	-	-	34	44	-	-	fel
Under förra året tog Sverige emot mer än 50 000 flyktingar från andra länder	-	-	33	-	-	-	-	-	-	fel
Underskottet i statens budget har ökat det senaste året	26	-	-	-	-	-	-	-	-	fel
Fastighetsskatten för villor, radhus och fritidshus är idag 2,0 procent av taxeringsvärdet	-	-	-	-	-	-	42	-	-	fel
Betyg i skolan får tidigast ges på höstterminen i årskurs 8	-	-	-	-	-	-	67	56	67	varierar
Riksbankens styrränta är för närvarande högre än 4 procent	-	-	-	-	-	-	-	72	75	fel
Vindkraft står för 20 procent av elproduktionen i Sverige	-	-	-	-	-	-	-	65	-	fel
Fyra alternativ:										
Vem av dessa personer var finansminister före riksdagsvalet i år?	-	-	-	-	-	-	-	-	93	-
Hur stor var arbetslösheten i Sverige i maj 2014?	-	-	-	-	-	-	-	-	53	-
Vilket parti blev näst största parti i årets riksdagsval?	-	-	-	-	-	-	-	-	90	-
Vem är nuvarande generalsekreterare i Förenta nationerna, FN?	-	-	-	-	-	-	-	-	64	-
Kunskap om det politiska systemet										
Man måste kryssa för en person på valsedeln, annars blir den ogiltig	-	-	-	-	88	-	-	-	-	fel
Sveriges Riksdag har 349 ledamöter	-	-	69	69	74	72	74	76	78	rätt
Under valperioden 1998 – 2002/2002 – 2006 hade Sverige en socialdemokratisk enpartiregering	-	-	-	-	-	47	45	-	-	rätt
Under valperioden 2006 – 2010 har Sverige haft en borgerlig fyrtipartiregering	-	-	-	-	-	-	-	95	94	rätt
Ett parti måste få minst 6 procent av rösterna för att komma in i Sveriges riksdag	-	-	-	-	-	-	-	90	90	fel
Fyra alternativ:										
Hur hög är spärren för i personvalet till riksdagen?	-	-	-	-	-	-	-	-	6	
Kunskap om politiska kandidater och partiföreträdare										
Anna Lindh	-	-	-	-	-	83	-	-	-	S
Karin Söder	81	-	-	-	-	-	-	-	-	C
Erik Åsbrink	-	-	-	-	80	-	-	-	-	S
Bosse Ringholm	-	-	-	-	-	78	84	-	-	S
Åsa Domeij	-	-	-	-	-	76	-	-	-	MP
Göran Persson	-	-	54	76	-	-	-	-	-	S
Ingvar Carlsson	75	-	-	-	-	-	-	-	-	S

Tabell 10 Politisk kunskap 1985–2014 (andel rätt svar) (forts.)
Table 10 Political knowledge 1985–2014 (share of right answers) (continuing)

	1985	1988	1991	1994	1998	2002	2006	2010	2014	rätt/fel
Thage G Petersson	-	75	-	-	-	-	-	-	-	S
Eva Goës	-	69	75	-	-	-	-	-	-	MP
Birgit Friggebo	65	71	68	68	-	-	-	-	-	FP
Lars Tobisson	64	60	64	58	57	-	-	-	-	M
Karl-Erik Olsson	-	39	37	46	-	-	-	-	-	C
Andreas Carlgren	-	-	-	-	40	-	-	-	-	C
Marianne Samuelsson	-	-	-	16	39	-	-	-	-	MP
Inger Davidsson	-	-	-	37	34	30	26	-	-	KD
Johan Lönnroth	-	-	-	11	34	35	-	-	-	V
Gudrun Schyman	-	-	23	-	-	-	-	-	-	V
Karin Pilsäter	-	-	-	-	16	21	36	-	-	FP
Lena Ek	-	-	-	-	-	16	-	-	-	C
Gunilla Carlsson	-	-	-	-	-	14	23	25	-	M
Fredrick Federley	-	-	-	-	-	-	6	37	-	C
Yvonne Ruwaida	-	-	-	-	-	-	25	-	-	MP
Alice Åström	-	-	-	-	-	-	12	17	-	V
Carin Jämtin	-	-	-	-	-	-	54	-	-	S
Jan Eliasson	-	-	-	-	-	-	67	-	-	S
Anders Borg	-	-	-	-	-	-	-	89	92	M
Birgitta Ohlsson	-	-	-	-	-	-	-	28	43	FP
Leif Pagrotsky	-	-	-	-	-	-	-	76	-	S
Mikaela Valtersson	-	-	-	-	-	-	-	9	-	MP
Mats Odell	-	-	-	-	-	-	-	29	-	KD
Tomas Östros	-	-	-	-	-	-	-	74	-	S
Eskil Erlandsson	-	-	-	-	-	-	-	-	63	C
Magdalena Andersson	-	-	-	-	-	-	-	-	48	S
Ebba Busch	-	-	-	-	-	-	-	-	13	KD
Björn Söder	-	-	-	-	-	-	-	-	38	SD
Rossana Dinamarca	-	-	-	-	-	-	-	-	32	V
Catharina Elmsäter-Svärd?	-	-	-	-	-	-	-	-	34	M
Antal kunskapsfrågor	9	9	13	13	14	15	17	18	19	
Skalbarhet (Loevinger's H)	.51	.47	.51	.58	.54	.51	.62 ¹	.50	.50	
Reliabilitet (Cronbachs alpha)	.76	.80	.78	.76	.79	.80	.80	.80	.82	
Antal respondenter	2662	2525	2474	2297	1818	2091	1861	1335	1010	

Kommentar: Resultaten visar andelen rätt svar på de indikerade påståendefrågorna. Procentbasen utgörs av samtliga svarspersoner. Intervjufrågan om politisk sakkunskap löd: "På det här kortet finns några påståenden. Kan Du för vart och ett av dem säga om det är *riktigt* eller *felaktigt*. Om Du är osäker på svaret kan Du säga att Du *inte känner till* om påståendet är riktigt eller felaktigt." Andelen vet ej-svar varierar mellan 8 procent (värdet på euron) till 37 procent (antalet flyktingar). Intervjufrågan om politiska företrädare löd: "Här är en lista med namn på olika personer. Kan du tala om vilket parti som var och en av dem tillhör?" Skalbarhetsindexet (Loevingers H) kommer från ett Mokken Scaling Procedure (MSP) och relaterar till den bästa skalan för varje valår (för några av åren, exkluderades några av frågorna från skalan eftersom de inte passade in i den kumulativa skalningsmodellen). ¹ För 2006, var enbart 11 av 17 frågor utvalda för Mokken-skalan. Tabellen är en uppdaterad version av den tabell som återfinns i Oscarsson (2007).

Referenser

Oscarsson, Henrik & Lauri Rapeli (2018). Citizens and Political Sophistication. In *Oxford Encyclopedia of Politics*. Oxford: Oxford University Press.

Oscarsson, Henrik (2007). A matter of fact? Knowledge effects on the Vote in Swedish General Elections 1985-2002. *Scandinavian Political Studies*, 30(3), 301-322.

Oscarsson, Henrik & Sören Holmberg (2013). *Nya svenska väljare*. Stockholm, Norstedts Juridik.

Det svenska Valforskningsprogrammet finns vid Statsvetenskapliga institutionen i Göteborg. Sedan tidigt 1950-tal ägnar vi oss hängivet åt empiriska studier av opinionsbildning, val och väljarbeteende och av tillståndet och utvecklingen av den svenska representativa demokratin.

Syftet med forskningen är bland annat att förklara varför väljare röstar som de gör och varför val slutar som de gör. Vi spårar och följer trender i svensk valdemokrati och gör jämförelser med utvecklingen i andra länder.

Professor Henrik Ekengren Oscarsson leder det svenska Valforskningsprogrammet.

